

РЕЙМЪНД Ф. ДЖОУНЗ НИВОТО НА ШУМА

Превод от английски: [Неизвестен], 1965

chitanka.info

Доктор Мартин Негъл разглеждаше боята на тавана в чакалнята на Управлението за национални проучвания. След десет минути той беше в състояние да каже доста сигурно кой ъгъл е бил боядисан пръв, откъде са започнали да боядисват тавана и приблизително колко време е отишло за тази работа.

Това беше ново, наскоро боядисано здание. Но личеше, че са го боядисвали небрежно: по стените бяха останали косми от четките. „Изобщо качеството на работата до известна степен отговаря на общото състояние на нещата“ — помисли си Негъл с малко тъга. Погледна килима. Килимът също не беше от най-хубавите. Собственикът на килимената фабрика, без съмнение, се е ръководил от принципа: „Не изхвърляй второкачествените стоки, винаги можеш да ги продадеш на правителството“.

Часовникът показваше, че за изучаване на чакалнята вече са отишли двадесет и пет минути. Негъл нямаше намерение да си губи повече времето с това. Той вдигна чантата си, взе си шлифера и тръгна към изхода. На вратата почти се сблъска с един облечен в сив костюм човек, после отстъпи назад, зарадван от срещата.

— Бърк!

Лицето на доктор Кенет Бъркли се озари от усмивка. Той хвана за ръката Мартин Негъл и го потупа по рамото.

— Какво правите тук, в тази чакалня, Март?

— Поканен съм на някакво съвещание с най-умните глави на страната и висшите военни, но момчетата със синя униформа не ме пускат. Тъкмо си тръгнах за Калифорния. Съвсем не очаквах, че ще ви срещна. А вие какво правите тук?

— Аз работя в Управлението за национални изследвания и също участвувам в това съвещание. Изпратиха ме да ви потърся. Всички останали вече се събраха.

— Оттук видях целия парад. Дикстра от Масачузетския инженерно-технически, Колина от Харвард и Мелон от Калифорнийския технически. Мощен отряд!

— Да. И всички чакат вас! Да тръгваме. Ще поговорим после.

Март посочи с палец вратата, която водеше от чакалнята към бюрото за пропуски.

— Изглежда тези момчета се съмняват дали заслужавам доверие. Безсмислено е да се чака. За да се оформи достъпът ми ще бъдат

необходими най-малко шест седмици. Мислех, че за всичко това ще се погрижат предварително. Поздравете всички и кажете на Кейз, че за съжаление, нямам достъп до секретна работа. Изглежда той не е знаел това.

— Не, почакайте! Това е извънредно глупаво — каза Бърк. — Вие трябва да бъдете на съвещанието. Седнете. За пет минути ще уредим всичко.

Март отново се разположи на стола. Той никога не беше участвувал в работа над секретни проекти. Вземането на отпечатъци от пръстите и ровенето в миналото на колегите му винаги предизвикваше у него отвращение. Той знаеше, че Бърк се е заловил с безнадеждна работа. Неведнъж му се беше случвало да вижда как свестни хора се измъчват от безделие по половин, а понякога и по цяла година, докато се ровят в миналото им.

От стаята на агента на ФБР долиташе шум. Март долови откъслечи от произнасяните с гръмкия баритон на Бърк фрази: „Съвсем смешно... Първокласен физик... Електричните полета... Този човек ни е нужен“. След агента на ФБР трябваше да се преодолеят и представителите на армейската и военноморската разузнавателни служби.

Около съвещанието беше издигната почти фантастична тройна бариера. Когато се сблъска с нея, Март Негъл се усмихна вътрешно: още едно доказателство за стремежа на ревностните бюрократи да скрият тайните на природата, които стоят открито пред целия свят.

След една минута Бърк излезе от стаята с широки крачки. Беше почервениял и възмутен.

— Останете си на мястото, Март — каза той с ярост. — Ще отида да доведа Кейз и тогава ще изясним кой освен охраната има право да влиза тук!

— Вижте какво, Бърк. Това няма значение. Мисля, че не си струва да безпокоите Кейз по този повод...

— Сега ще се върна. Всичко това стигна прекалено далеч...

Март се чувствуваше доста глупаво. Той не можеше да се смята за виновен, задето офицерите от службата за сигурност не са го пуснали, и въпреки това не можеше да се отърве от едно неясно усещане за вина. Бърк се върна след няколко минути. С него дойдоха двама с военни униформи — бригаден генерал и капитан от

военноморския флот — и доктор Кейз, директор на Управлението за национални изследвания. Март не се познаваше с него лично, но го знаеше като един от най-талантливите учени. Кейз се приближи до него с открита, дружелюбна усмивка, подаде му ръка.

— Моля да ни извините за това забавяне, доктор Негъл. Съвсем не мислех, че ще ви спрат представителите на службата за сигурност. Инструкции да се оформи достъп за всички поканени бяха дадени дълго време преди съвещанието. Някак се е случило, че за вас тази формалност не е била изпълнена. Но аз съм убеден, че за няколко минути ще успеем да решим този въпрос. Моля, почакайте тук, докато поговоря с тези джентълмени...

Те затвориха вратата на бюрото за пропуски, но Март не можа да се сдържи да не се вслуша в долитащите до него гласове. Той долови фразата, произнесена от един от офицерите от службата за сигурност: „Вие сами настоявахте за тази тройна проверка...“, а после думите на Кейз „... това е човекът, който, може би, ще успее да реши задачата...“

Март пристигна на съвещанието без особено желание. Жена му възразяваше, а децата вдигнаха грандиозен рев, тъй като заминаването му можеше да означава, че тази година той ще остане изобщо без отпуска. Той съжали, че не послуша тези протести. От момента, в който човек се окаже вмъкнат в работа, толкова секретна, че да изисква тройна охрана — на армията, военноморския флот и ФБР, — той може да се прости със свободата. „Интересно — помисли Март, — по какъв начин Кейз, автор на редица фундаментални трудове в областта на електромагнитните излъчвания, се е оказал въввлечен в тази загадъчна работа. Неясно е също така какво прави тук Кенет Бъркли, един от най-видните психолози, специалист по методите за обучение“.

Струваше му се, че тези учени на празно си губят времето за споровете, свързани с неговото допускане на съвещанието.

Мащабите на изучаваната проблема не го интересуваха много. Пред човек, който седи до някой планински поток под открито небе, са налице всички най-трудни тайни на природата, ако той иска да се захване с тях. Никакви проблеми, над които се работи в обстановка на секретност, зад затворените врати на лабораториите, не могат да имат голямо значение.

Най-после вратата се отвори. Март стана. Излизащата от стаята процесия беше възглавявана от доктор Кейз. Лицата на всички бяха

още по-напрегнати от преди. Кейз хвана Март за ръката:

— Всичко е наред. Вече имате пълен достъп. Документите ви ще бъдат готови, докато си тръгнете. А сега, да идем на съвещанието. Чакат ни отдавна.

Когато Март влезе в съвещателната зала, дъхът му пресекна. Освен видните учени, работещи в близки до неговата специалности, в залата имаше цяла изложба на позлатени мундири от всички родове войски. Той забеляза няколко генерал-лейтенанта, вице-адмирала и най-малко един представител на Обединения комитет на началник-щабовете.

Бърк го настани на първия ред. Март се почувствува още по-виновен, че е накарал всички тези хора да го чакат, макар в същност това да не зависеше от него.

На предната стена висеше киноекран. В дълбочината на залата беше инсталиран шестнадесетмилиметров прожекционен апарат. На масата в отдалечения ъгъл на залата лежеше някакъв завит в брезент предмет с неправилна форма.

Кейз излезе отпред и се изкашля.

— Няма да представяме всекиго, джентълмени. Мнозина от вас се познават лично и по научните си трудове и аз се надявам, че след като поработим няколко часа над този проект, ние всички ще се опознаем. За изключително секретния характер на материалите, които ни предстои да обсъдим, можете да съдите по тройния филтър от представители на службата за сигурност, през който минахте. Длъжни сте да разглеждате всичко, което ще се обсъжда тук, като тайна, изискваща да бъде пазена дори с цената на вашия живот, ако това е необходимо.

Военните седяха неподвижно, но учените започнаха да се въртят неспокойно на местата си. Всички те, повече или по-малко, чувстваха някаква неловкост пред лицето на един такъв чисто военен възглед за нещата.

Но Кейз не беше военен. Март почувствува как мускулите му се напрегнаха, когато проумя значението на тази встъпителна реч.

— Преди десет дни — продължи бавно Кейз, — при нас дойде един млад човек, изобретател, който твърдеше, че е създал нещо изключително сензационно.

Името му е Леон Данинг. Той имаше извънредно високо мнение за своите способности и изглежда мислеше, че след като се срещнат с него, всички трябва да подкрепят това становище. Той заяви самоуверено, че ще говори само с директора на Управлението и омръзна на всички до такава степен, че пред мен възникна въпросът — да го приема ли или да извикам полиция.

Реших да направя първото. Неговото заявление ме поразих. Той твърдеше, че е решил проблемата за създаването на антигравитационна машина.

У Негъл се появи усещане на някаква вътрешна празнина и желание да се разсмее. И заради това той се лиши от възможността да прекара лятната си отпускат с децата! Може би още не е късно да се върне в къщи.

Той погледна колегите си. Дикстра се беше навел напред и потриваше чело, за да скрие усмивката си. Ли и Нокрос си размениха снизходителни усмивки. Мартин забеляза, че Бъркли беше почти единственият учен, който не трепна и не се усмихна. Но Бъркли беше психолог.

— Виждам, че на някои джентълмени им стана смешно — продължи Кейз. — На мен също ми беше смешно. Но как бих могъл да се избавя от този досаден луд който беше успял да се промъкне в кабинета ми? Или трябваше да го слушам, докато абсурдността на претенциите му не стане очевидна и на самия него, или да го изхвърля навън. Реших да слушам.

Опитах се да го насоча към разговор за теорията, върху която се гради действието на неговия апарат, но той отказа да говори на тази тема. Смяташе, че за това може да се приказва само след демонстрацията на изобретението му.

В събота след обед бях свободен и затова се съгласих да видя неговия апарат в действие. Данинг поиска да се повикат военни представители и да се приготвят кинокамера и магнетофон. Съгласих се и с това и поканих на демонстрацията на изобретението някои от хората, които сега се намират в залата.

Уговорихме да се срещнем на малкия частен аеродром на Дувърския клуб. Беше точно преди една седмица. Той показа своя апарат — малка раница, която аз му помогнах да сложи на гърба си. Раницата тежеше шестнадесет-осемнадесет килограма. На нея нямаше

никакви видими двигатели — нито витла, нито дюзи — и не беше съединена с никакви външни източници на енергия. Когато видях това, аз почувствах, че съм попаднал в изключително глупаво положение, като съм поканил военните гости на този безсмислен спектакъл.

Ние го бяхме заобиколили в кръг. Когато раницата бе прикрепена, изобретателят ни се усмихна някак снизходително и завъртя ключа на колана си.

В същия миг той започна да се издига във въздуха, увеличавайки постепенно скоростта. Ние се разпръснахме встрани, за да го следим. На височина около 150 метра той спря и няколко мига вися неподвижно във въздуха. После се спусна на земята в центъра на кръга.

Кейз направи пауза.

— Виждам най-различни изрази на лицата ви. Сигурно някои от присъстващите смятат, че всички ние, свидетели на този полет, сме или жертви на халюцинация, или изпечени лъжци. За щастие Данинг настояваше демонстрацията на апарата му да бъде заснета на кинолента. Този филм можете да видите още сега. Моля...

Той даде знак на асистентите си. Завесите се спуснаха, прожекторният апарат забръмча. Март се наведе напред и стисна дръжките на креслото.

На екрана се появи група хора; които заобикаляха изобретателя. Данинг беше приблизително на 28–30 години. Март веднага го позна по описанието на Кейз — нахален млад човек, който знае, че има способности и смята, че всички трябва да разберат това колкото може по-бързо. На Март му се беше случвало да се сблъсква с такива субекти. Човек може да ги срещне в последните курсове на всеки технически колеж в САЩ. Той видя как хората около Данинг се отдръпват. На екрана се появи ясното изображение на изобретателя със странната раница на гърба. В продължение на една-две секунди Данинг въртя ключа на колана си, а после внезапно се устреми нагоре.

Март гледаше, без да откъсва очите си. Образът на екрана започна да подскача — сигурно кинооператорът е отстъпвал назад, за да продължи снимките отдалеч. Март се взря в екрана, за да улови някакви признаци на излъчване от раницата. Трябваше сам да си напомни, че е глупаво да ги търси. Никакъв реактивен двигател, разбира се, не можеше да работи по такъв начин.

Но — антигравитация!... Март почувствува как по гърба му полазиха тръпки. Издигането спря. След това Данинг бавно се спусна в средата на кръга. Екранът угасна. Запалиха лампите. Март трепна, сякаш беше се отърсил от вцепенение.

— В този момент ние прекратихме снимките — каза Кейз. — Данинг стана по-приказлив и дори засегна до известна степен въпроса за теоретичните основи на своя апарат. Ние записахме съобщението му на донесения по негово настояване магнетофон.

За съжаление, поради силните шумови смущения и изкривяванията, записът е толкова лош, че почти не може да се разбере. Вие ще го чуете след малко.

След обсъждането Данинг се съгласи да демонстрира още едно качество на своето изобретение — възможността за управляван хоризонтален полет. Този филм ще ви покажем сега.

Кейз угаси светлината. На екрана отново се появи същата група хора. Този път те се бяха отдръпнали. Данинг се издигна във въздуха по доста стръмна траектория, а след това премина в хоризонтален полет. Изглеждаше, че се намира приблизително на височината на хангара, който се виждаше в дълбочината на кадъра. Той прелетя бавно около тридесет метра, после увеличи скоростта. Март почувствува необяснимо желание да се разсмее. Това приличаше на полет на вещица, яхнала метла.

Внезапно екранът се озари от светлина. От раницата на гърба на Данинг изскочи огнено кълбо. За един ужасен момент изобретателят сякаш застина в страшна агония, а после рухна като камък надолу. Кинокамерата го изгуби за миг, но добре хвана момента на удара на тялото о пистата. По време на падането Данинг беше се преобърнал и когато се връза в земята, раницата се оказа под него. Тялото му подскочи няколко пъти, праметна се и замря. Кейз се приближи към ключа и даде знак да вдигнат завесите. Някой стана, за да изпълни молбата му. Останалите седяха неподвижно. Като че ли времето беше спряло да тече.

— Това е положението, джентълмени — каза тихо Кейз. — Сега вие разбирате защо сме ви поканили днес тук. Данинг е открил антигравитацията. В това сме абсолютно убедени. И Данинг е мъртъв.

Той вдигна ъгъла на брезента, с който беше покрита масата до стената.

— Ето какво остана от апарата. Можете да го разгледате. За нас това са все още само обгорели и окървавени останки. Под наше наблюдение те ще бъдат грижливо фотографирани и разглобени.

Кейз пусна брезента и се върна на предишното си място.

— Ние незабавно отидохме в къщата на Данинг с група изследователи от Управлението за национални изследвания и представители на службата за сигурност.

Съвсем очевидната параноидна шизофрения на Данинг си пролича по пълното отсъствие на каквито и да е било записки. Явно, той е живял в постоянен страх да не откраднат изобретението му. Разполагал е с чудесна лаборатория. Откъде е вземал пари, засега още не знаем.

Данинг е събрал и удивителна библиотека, удивителна в смисъл, че включва в себе си не само научна литература, но и книги по почти всички окултни науки. Това също остава загадъчно.

Ние направихме справки за неговите занимания. Изглежда, че му е било трудно да се спре на едно учебно заведение и е учил най-малко в четири колежа. Учебната му програма е била толкова разнообразна, колкото и библиотеката му. Изучавал е електротехника, история на митовете, астрономия, латински, теория на групите, обща семантика и сравнителна анатомия.

Успяхме да открием около двадесет преподаватели и студенти, които го познават. Всички единодушно говореха за него като за параноик. Изобщо не е имал приятели. Дори и да е изложил на някого теорията си, ние не знаем това.

И така, единственият документ, съдържащ изказванията на човека, който изобрети антигравитационния двигател, е лошият магнетофонен запис.

Той кимна на асистента в задната част на стаята. Онзи включи магнетофона, към който беше съединен поставеният на масата говорител.

Стаята веднага се изпълни с какофония от звуци: рев на двигателите на излитащи самолети, обичайните шумове на аеродрума. През този шум с труд проникваше гласът на загиналия — тънък, доста пронизителен, снизходителен и пресилено търпелив. Март се вслушваше напрегнато в свиренето и рева, за да разбере смисъла на долитащите до него откъси от фрази. Срещна погледа на Бърк и видя,

че той се е отчаял да улови каквото и да е в този шум. Кейз даде знак на асистента.

— Виждам, че губите търпение. Наистина, на съвещанието няма смисъл да се слуша записът. Всеки от вас ще получи копие и ще може да го прослуша в своята лаборатория. Записът заслужава да се изучи. Доколкото ни е известно, това е единственият ключ към откритието на Данинг.

Март нетърпеливо вдигна ръка.

— Доктор Кейз, вие и другите свидетели на демонстрацията сте взели участие в разговора. Не можете ли да ни разкажете нещо повече от това, което е записано на лентата?

Кейз се усмихна горчиво.

— Ако можехме, доктор Негъл! За нещастие, тогава ни се струваше, че смисловите смущения в обясненията на Данинг са толкова големи, колкото техническия шум в магнетофонния запис. Обаче всичко, което успяхме да запомним, сме внесли в един протокол. Копия от него също ще ви бъдат раздадени.

В протокола е записано всичко, което експертите успяха да разберат от изучаването на магнетофонния запис. Личните спомени за разговора са дадени във вид на бележки. Те се включваха в протокола, само когато всички присъстващи на демонстрацията бяха на едно мнение, но за точността им не може да се гарантира. Има ли още въпроси?

Въпроси, разбира се, имаше, но впечатлението от изказването на Кейз сякаш беше лишило присъстващите от дар-слово.

Кейз направи крачка напред.

— Мисля, че всички вие оценявате сериозността на проблемата и смятате, че тайната трябва да бъде разкрита на всяка цена.

Сега ни е ясно, че сред съвременните знания има и такива, които ще ни позволят да преодолеем притеглянето — да се откъснем от земята и да полетим към звездите.

Ние разбираме, че ако един млад американец е успял да направи това, някой млад руснак също може да открие тайната. Затова сме длъжни да възпроизведем изобретението на Данинг колкото може по-скоро.

На ваше разположение са всички налични средства и възможности на Управлението за национални изследвания. Разбира се,

ще получите достъп до лабораторията и библиотеката на Данинг и до останките от неговия апарат. Всеки от вас е избран измежду много други учени затова, защото смятаме, че вие повече от останалите подходате за тази работа. Вие ще се справите с нея.

Ще се срещнем отново тази вечер, джентълмени. Предполагам, че сега разбирате защо беше необходимо да се осигури пълна секретност на този проект.

* * *

По-късно Мартин Негъл си мислеше, че когато е излизал от залата за съвещания, сигурно се е намирал в състояние на вцепенение. Имаше някакво непонятно и неприятно усещане — все едно че бяха го ударили няколко пъти с възглавница по главата.

Той излезе заедно с Кенет Бъркли. Забавиха се точно толкова, колкото беше необходимо, за да си разменят учтиви поздрави с колегите-физици, които Негъл не беше виждал доста отдавна. Но той бързаше. Трябваше да се отърве от това усещане в главата.

Когато излезе от сградата на Управлението за национални изследвания, той се спря с ръце в джобовете и се втренчи в далечината, над сивите градски здания. Все още му се привиждаше човекът, който се издигаше вертикално нагоре във въздуха, рееше се в небето, падаше като камък надолу.

Изведнъж си спомни, че дори не остана да разгледа покритите с брезент останки на апарата. Рязко се обърна към Бъркли:

— Психологическият аспект на това изобретение... Затова ли участвувате в проекта, Бърк?

Спътникът му кимна с глава.

— Кейз ме покани, когато искаше да разследва миналото на Данинг. Мисля, че ще остана.

— Вие знаете, че това е невъзможно — каза Март. — Абсолютно и решително невъзможно! В нашата наука няма теория, която би ни позволила да обясним такова нещо, да не говорим за възпроизвеждането му.

— Невъзможно? Какво имате предвид?

— Искам да кажа, че ще ми се наложи... на всички нас ще ни се наложи да се върнем назад и никой не знае колко далече — с двадесет години учение, с петстотин години от развитието на науката. Къде сме се отклонили от пътя? Защо такъв полупобъркан като Данинг е имал късмета да открие правилния път?

— Той е бил странен човек — каза замислено Бърк. — Астрология, мистика, левитация. В разсъжденията му, които са записани на аеродрума, доста се говори за левитацията. Това нали не е много далеч от концепцията за антигравитацията?

Март изръмжа сърдито.

— Никак няма да се учудя, ако чуя, че той е извършил първия си успешен полет, яхнал метла.

— Все пак има много приказки, в които се говори за метли, летящи килимчета и други такива. Без да искаш, се замисляш откъде идва всичко това.

* * *

След вечерното съвещание, което беше посветено главно на изучаването на остатъците от апарата, Мартин се върна в хотела. Той още не можеше да дойде на себе си. Както каза Кейз, беше невъзможно човек да се оправи в останките. Но при гледката на това, което беше останало от възплъщението на несбъднатата мечта, се появяваше някакво необяснимо чувство. Март чувствуваше страстно желание да попипа тази купчина отломки, да я превърне с усилието на мисълта си отново в апарата, който някога е била. Сякаш вярата във възможността на това беше достатъчна за осъществяването на желанието му.

„А няма ли в това частица от истината? — помисли той. — Данинг е вярвал, че това може да се направи, и го направи. А солидните учени не вярваха, че такова нещо е възможно...”

И все пак има някои неща, които трябва да се признаят за неосъществими. Цялата наука е изградена еднакво върху концепциите за невъзможното и за възможното.

Вечният двигател.

Философският камък — във всеки случай това, за което са мечтаели алхимиците.

Антигравитацията.

Целият опит от борбата на човечеството за власт над природата говори, че това е неосъществимо. Човек трябва да си поставя някакви граници. Трябва да признаеш, че твоята работа е ограничена от Великите невъзможности, инак можеш да пропилееш целия си живот в опити да откриеш как се става невидим или как безпрепятствено се преминава през тухлена стена.

Или как се прави летящо килимче.“

Той стана и се приближи до прозореца. Беше го овладяло засилващо се чувство на обърканост. И сега той разбра какво се крие зад него. Къде е тази граница? Тя трябва да се очертае. Той беше убеден в това. Тази граница веднъж вече е била очертана и при това доста определено. През деветдесетте години на XIX век учените затвориха книгите. Великите умове повярваха, че научните познания вече са обхванали цялата вселена. Всичко неизвестно се отнасяше към Великите невъзможности.

После бяха открити радиат, рентгеновите лъчи, космичните лъчи, беше създадена теорията на относителността.

Границата изчезна. Къде минава тя сега? Само преди няколко часа той би казал, че може да я определи достатъчно точно. Но вече не беше съвсем сигурен в това.

Негъл легна в леглото. След един час стана и позвъни на Кенет Бъркли. Часовникът показваше полунощ, но той даже не си помисли, че е късно.

— Бърк — изтърси той. — Тук е Март. Току-що ми дойде на ум една мисъл. Лабораторията и библиотеката на Данинг ще бъдат разглеждани от цялата група. Има ли възможност да ме закарате там рано сутринта? Само вие и аз. Искam да изпреваря всички останали.

— Мисля, че ще мога да уредя това — каза Бърк. — Кейз иска всеки от нас да работи така, както смята за нужно. Утре сутринта ще ви разкажа по-подробно. Ще се обадя колкото може по-рано.

През нощта валя дъжд, и когато Бърк мина да вземе Мартин, обгърнатият в мъгла град изглеждаше мрачен. Това още повече засилваше усещането за нереалност на неотдавнашните събития.

— Кейз не хареса много нашия план — каза Бърк, когато потеглиха от хотела. — Другите могат здравата да се разсърдят. Но,

откровено казано, аз мисля, че Кейз ви смята за човек, който ще постигне успех преди всички останали.

Март вдигна рамене.

— Аз бих казал — след всички. Още не съм уверен, че Данинг не ни е баламосвал по някакъв грандиозен начин.

— Мисля, че ще се убедите в обратното. Разбира се, постепенно. И това ще ви се удаде по-лесно, отколкото на другите. Вие сте най-младият в групата. Кейз мисли, че може би някои от по-старите ще посветят цялото си време на това, да докажат, че Данинг не е могъл да създаде такъв апарат. А какви са вашите намерения? Също ли ще работите в тази насока или ще се опитате да проникнете в секрета на Данинг?

— Всичко, което е могъл да направи такъв сополанко като Данинг, Негъл може да го направи два пъти по-добре. Но само ако се убеди, че Данинг наистина го е направил.

Бърк отметна глава назад и се разсмя.

— Вие ще се харесате на Кейз. Той се боеше, че в цялата страна няма да намери нито един виден учен, който ще поиска да се захване, както трябва, с тази работа.

Къщата на Данинг се намирал в овехтялата, на времето модна част на града, където собствениците вече не можеха нито да поддържат в прилично състояние своите потъмнели къщи, нито да ги продадат. Знаеше се, че къщата принадлежи на чичото на Данинг, но засега не бяха успели да го открият.

До входа на къщата стоеше часови. Когато Бърк и Март показаха пропуските си, той кимна мълчаливо.

— Лабораториите и работилниците на Данинг се намират на първия етаж — каза Бърк. — Горен е библиотеката му. Той е спал в една от стаите на третия етаж, другите са празни. Храната си е готвел сам в кухнята. След него са останали солидни запаси от продукти. Откъде искате да започнем прегледа!

— За начало нека видим лабораториите. Искам да получа обща представа за тях.

От дясната страна на входа се намирал малка, но изключително добре обзаведена химическа лаборатория. Личеше, че в нея е работено много, но са я поддържали в безукорна чистота. На масата стоеше сложна апаратура за фракционна дестилация.

— Единствените записки са намерени тук — каза Бърк. — Малък бележник с някакви чернови сметки, без формулите и реакциите.

Мартин изсумтя и премина в съседната стая. Той тук видя по-близко познатото му натрупване на прибори и апаратура, необходими за експерименти в областта на електрониката. Обаче даже в това натрупване личеше ясно ръката на акуратен и опитен специалист. Приборните табла бяха сглобени с изключителна грижливост. Съединителните краища на измервателните уреди бяха направени от изолирани проводници и снабдени с накрайници, вместо обичайните парчета от разноцветни проводници, набързо зачистени и омотани около изходните клеми.

При внимателно оглеждане би могло да се установи, че цялото това множество от монтирани на панели и инсталирани на стативи и конзоли прибори се намира в пълна изправност. Изобщо впечатлението беше, че лабораторията може да принадлежи на акуратен експериментатор, който не се вълнува за банковата си сметка. Лабораторията си струваше да се разгледа по-подробно, но Март мина в следващата стая — механичната работилница. Тя беше обзаведена не по-лошо. Тук доминираха шестдюймовият струг, голямата бормашина и фрезата.

Март свирна тихо, спря се в средата на стаята и се огледа наоколо.

— Когато бях студент в колежа — каза той, — аз си мислех, че раят трябва да изглежда точно така.

— И всичко това е притежавал човек като Данинг! Какво ще кажете за това? — забеляза с усмивка Бърк.

Март рязко се обърна. Гласът му беше тих и сериозен.

— Барк, какъвто и да е бил Данинг, сигурно не е бил глупак. Шизофреник — може би, но не глупак. Той е умеел да прави неща. Ето, вижте! — Март взе от масата един приличен на паяк прибор и го поднесе към светлината. На металната повърхност заиграха млечнобели отблясъци. Това беше посребрен високочестотен вълновод.

— Идеално! — продължи Март. — В цялата страна ще се намерят не повече от три-четири университетски работилници, които биха могли да направят такъв предмет. Аз трябваше да воювам няколко седмици, за да накарам нашите механици да изготвят един

приблизително толкова сложен уред, и те го направиха невероятно лошо.

Той внимателно претегли прибора на дланта си. Приборът беше добър. Даже докосването до него създаваше увереност, че е направен както трябва. Бърк прекоси работилницата и отвори пред Март вратата. Край едната стена бяха разположени таблата на компактна цифрова изчислителна машина, до другата стоеше аналогова сметачна машина.

— Още не сте видели главното — каза Бърк — Най-големият сюрприз ви чака горе.

„Гравитацията е сила — мислеше Март, докато се изкачваше по стълбата. — Силата може да се победи само със сила, във всеки случай в света на физиката. В политиката, в отношенията между хората силата може да отстъпи пред въздействието на някое по-тънко начало. Но ако Данинг е победил притеглянето, той е направил това с помощта на някаква друга сила. На физиката са известни всички съществуващи сили. Никакви празнини няма, ако не се смята временната празнина, свързана с неуловимото неутрино. Апаратът на Данинг е бил хитро изобретение. Но в основата си това е било изключително умно използване на добре известните закони и сили и нищо повече. Това не е чудо и не е магьосничество“.

Когато стигна до този извод, Март се почувствува по-уверен. Той влезе след Бърк в библиотеката. Тя се помещаваше не в една, а в няколко съседни специално преустроени стаи, запълнени с рафтове. В нея сигурно имаше няколко хиляди тома.

— Ето какво може би ще ви заинтересува най-много — Бърк влезе в първата стая отляво.

— Астрология! — каза той и посочи с ръка цяла секция полици.

Март плъзна погледа си по заглавията: „Астрология за начинаещи“, „Астрология и съдба“, „Пътят на Вавилон“, „Движението на звездите“.

Той взе последната книга с надежда, че тя ще се окаже съчинение по астрономия. Но надеждата му не се оправда. Бързо я постави обратно.

— Прочетени са внимателно — отбеляза Бърк. — Ние разгледахме цял куп книги и намерихме голям брой бележки,

направени от ръката на Данинг. Може би тук, в тези бележки, ще ни се удаде да открием ключа към неговото мислене.

Март махна с ръка, отказвайки се решително от запознанството с тези мрачни томове, и пъхна ръце дълбоко в джобовете си.

— Глупости — измърмори той. — Това няма никакво отношение към проблемата. Но за вас то несъмнено е интересно. За да проявява интерес едновременно към това, което видях в лабораторията, и към тези глупости, човек трябва да има две отделни глави.

— Но Данинг е имал само една глава — спокойно възрази Бърк. — Може би това са части от едно цяло, което ние не виждаме и което е виждал Данинг.

Март стисна устни и погледна психолога.

— Говоря ви сериозно — каза Бърк. — Аз се интересувам преди всичко от човешкия ум и чак тогава от онова, с което се занимава той. Както личи, Данинг е имал ум, който е можел да се занимава с проблемите на антигравитацията, да проявява интерес към представените в лабораторията области от науката и да смила съдържанието на тази библиотека. Това не може да се нарече истинска шизофрения. Всеки от нас има в главата си един мозък, и при внимателно изучаване може да се установи, че всеки си има доста последователна цел, колкото и непоследователни да ни се струват действията му.

Може би много неща от това, което Данинг е намерил в библиотеката и лабораториите, са се оказали ненужни. Но аз бих казал, че геният на Данинг се е състоял в способността му да извлича необходимите сведения от изобилието на материали, без категорично да отхвърля цели области от човешката мисъл.

Март се усмихна снизходително и се отдръпна встрани. Застана пред рафтовете, на които бяха наредени съчинения по индийска философия. Пространство от почти два метра беше заето от посветени на левитацията книги. Март посочи с пръст гърбовете им.

— Всичко, което те могат да направят с помощта на разни фокуси, Негъл може да стори двойно по-бързо с помощта на хиксове, игреци и дресирани електрони.

— Тъкмо това иска Кейз. Кога ще можете да представите резултатите?

След обяд се върнаха в Управлението за национални изследвания. Март получи кабинет, връчиха му копие от магнетофонната лента. Той остави настрана подготвеното изложение на магнетофонния запис и реши, както го съветваше Кейз, отначало сам да го прослуша.

Включи магнетофона и се намръщи от силния рев и свистене. Настани се удобно пред говорителя, с ръка на копчето за регулиране на силата, и започна да се вслушва напрегнато, опитвайки се да различи през шума слабия глас на Данинг.

В самото начало той улови на няколко пъти думата „левитация“ и дори цяла фраза — „левитацията, която за първи път е била демонстрирана успешно пред западния свят от английски медиум...“ Шумът на самолета заглуши останалото.

Март пренави лентата и отново прослуша тази част. При всяко споменаване на левитацията в мозъка му изникваше образът на мръсен, костелив индийски факир с мазна чалма, кълбо връв в едната ръка и кошница със змия в другата.

Но Данинг беше открил антигравитацията.

Какво смислово значение е намирал той в тази дума?

Март раздражено изруга на ум и пусна лентата по-нататък. В първите няколко метра нямаше нищо интересно. Той наостри уши, когато долови думите „влиянието на земния магнетизъм“, след това шумът заглуши всичко, и отново можа да се разбере откъс от фразата: „активността на слънчевите петна, която и досега е необяснена от астрономите и игнорирана от всички специалисти...“

Тези думи извикаха някакъв смътен спомен. Март записа нещо в бележника си, за да се върне по-късно към мярналата се мисъл.

Гласът отново се разтвори в съскането и рева, през които загиналият сякаш му се подиграваше. Той разбра само, че разговорът се въртеше около „разположението на планетите“ — астрологията. Изстена силно, затвори очи и се вслуша; записът отново стана ясен: „... магнитните бури на земята, които могат да се предскажат въз основа на изчисленото с помощта на квадратури движение на планетите...“ „Събраните в продължение на хилядолетия сведения, които не се изясняват от приетите днес в други области обяснения“, „Галилей и Нютон — продължаваше Данинг — оказаха върху човешкото мислене по-голямо влияние, отколкото сами смятаха. Те

разобличиха чудесата и лишиха физиката от въображение... Индия е постигнала по-голям успех в разкриването на тайните на вселената от десетките американски научноизследователски лаборатории“.

Това бяха последните думи, които можеха да се разберат. Понататък записът се превръщаше в какофония от рев на авиационни мотори, свирене и съскане. Март изключи магнетофона.

Ето всичкото, което беше останало от мислите и труда на първия човек, победил земното привличане!

Усещайки почти физическа умора, той мина към протокола и бързо го прелисти. Спомените на присъстващите на демонстрацията добавяха учудващо малко неща към информацията, която той успя да извлече от записа. Сигурно думите на Данинг са били толкова неочаквани за всички тези военни и учени, че те са се лишили от възможността да ги запомнят.

Той се облегна в креслото и направи равностойност на всичко чуто. Изглежда, смисълът на казаното от Данинг се свеждаше към твърдението, че рутинерите-учени са изключили от общоприетите теории маса полезни сведения. Покойният е вярвал, че значителна част от тази информация би могла да се намери и разбере в различните дялове на астрологията, индуския мистицизъм, в измененията на слънчевата активност, в левитацията и в цяла дузина други съмнителни области.

Къде да се търси нишката на разумната мисъл, която е успяла да си пробие път през цялото това натрупване? Март затвори очи, мъчейки се да намери изходна точка за търсенето.

На вратата се почука.

— Може ли, доктор Негъл?

Беше Кейз. Март стана, посочи креслото.

— Току-що свърших със записа и протокола: много са малко първоначалните данни.

— Да, много малко — съгласи се Кейз. — Като млад сигурно сте изпитвали чувството, което обхваща човека при първото му участие в спортни състезания. Знаете какво имам предвид. Това чувство овладява изцяло, пронизва го от главата до петите. Това е състояние на целия организъм. С всяка клетка на тялото си чувствувате, че нямате никакви шансове за победа, но ще направите всичко, което зависи от вас. Разбирате ли ме?

Март кимна.

— А сега какво чувство ви е овладяло, доктор Негъл?

Март се облегна на гърба на креслото и притвори очи. Той разбра Кейз. От вчерашната вечер през него беше преминала цяла гама всевъзможни настроения. Кое от тях се е задържало?

— Аз мога да направя това — каза тихо той на Кейз. — Разбира се, бих искал да имам повече сведения, и методът на Данинг не ми харесва много. Но мога да проуча данните, с които е разполагал той и отново да осмисля онова, което зная сам. И аз ще успея да направя това.

— Добре! — Кейз стана. — Именно това исках да науча. Отговорихте така, както очаквах. Може би се досещате, че не всички ваши колеги са настроени по същия начин, макар че според мен, всички ще проявят готовност да работят заедно. Някои от тях ще претърпят поражение, още преди да пристъпят към работа, защото упорито ще мислят за неосъществимостта на антигравитацията.

* * *

Д-р Кенет Бъркли никога не преставаше да се учудва на това, как е устроен човекът. На младини той беше се замислял над въпроса защо някои от приятелите му вярват в призраци, а други — не. Искаше му се да разбере защо някои могат да повярват, че Луната е направена от зелено сирене, а други са също така дълбоко убедени, че това не може да бъде.

Той започна да се интересува сериозно от процеса на формиране на знанията, и в края на краищата този интерес го доведе до сегашното му положение на професор по психология в Управлението за национални изследвания.

Той се радваше на възможността да участва в работата над проекта под ръководството на д-р Кейз. Кейз повече от другите физици, които познаваше, разбираше вероятността на факта, че ученият е преди всичко човек и че в науката липсва абсолютна обективност. Не може да се отдели наблюдателят от наблюдаваното: всяка научна теория, всеки закон, колкото и добросъвестно изложени и

обективно доказани да са, винаги носят отпечатъка на личността на наблюдателя.

Бъркли с интерес наблюдаваше как реагират физиците на възникналата в резултат на откритията и смъртта на Данинг ситуация.

Мартин Негъл се държеше приблизително така, както очакваше Бъркли. През годините на следването в колежа те се познаваха добре. Пътищата им се разделиха по-късно, когато си избраха различни професии.

Целия ден Бъркли придружаваше учените при разглеждането на къщата на Данинг. Някои, като Март, предпочетоха да посетят къщата сами. Други отиваха на групи по трима-четирима. Но до края на деня оттам минаха всички, освен професор Уилсън Дикстра.

Първия ден Дикстра се усамоти в кабинета си и изучава магнетофонната лента и протокола. Едва на следващия ден той се намери да посети къщата на Данинг.

Бърк пристигна с кола да го вземе от хотела и чака петнадесет минути. Накрая от въртящата се врата на хотела излезе един малък и кръгъл човек. Дикстра беше на около шестдесет години. Големите очила с тежки рамки го правеха подобен на кукумявка. Издадената напред долна устна му придаваше вид на мнителен човек, който не може да повярва, че светът е наистина такъв, какъвто го вижда. Но Бърк знаеше, че той е много голям учен в своята област. Беше направил много за развитието на Айнщайновото учение за гравитацията и именно затова го бяха поканили да участва в работата над проекта.

Небето се мръщеше и Дикстра притискаше към гърдите си голям черен чадър. Бърк го чакаше, отворил вратата.

— Добро утро, доктор Дикстра. Изглежда, тази сутрин ще бъдем сами. Всички останали вече посетиха къщата на Данинг.

Дикстра се вмъкна в колата.

— Тъкмо това ми трябва. Вчера цял ден прекарах над изучаването на онзи смешен магнетофонен запис.

Бърк изкара колата на улицата. От самото начало не го напускаше чувството, че проектът много добре можеше да мине без участието на Дикстра.

— Успяхте ли да научите нещо от него?

— Още не съм стигнал до определен извод, доктор Бъркли. Но когато си съставя мнението, едва ли ще дойда до извода, че младият Данинг е гений, за какъвто го смятат някои от сътрудниците ви. Разбира се, вие като психолог можете да се ориентирате в подобен тип мислене, на който е присъща такава мешаница от несвързани, неуместни и даже митически сведения.

— Все още много неща за човешкия ум са ни неизвестни — каза Бърк. — И най-мъчно е да се разбере къде свършва геният и къде започва глупостта.

— Развитието на физиката има постъпателен характер! Ние не се съмняваме кой път води към прогреса.

Бърк остави тази забележка без отговор. На човек, за когото светът е толкова прост, тайната на Данинг можеше в края на краищата да се стори съвсем прозрачна. Бърк не можеше да рискува, влизайки в спор. Стигнаха до старата къща, в която бе живял Данинг. Дикстра я разгледа от колата.

— Това, което трябваше да се очаква! — ухили се той.

Трудно беше да се каже какви мисли се появиха у Дикстра, когато влезе в лабораторията.

В първата стая той огледа бързо полиците с реактиви. Сне десетина шишенца и изучи внимателно етикетите им. Отвори няколко и внимателно ги помириша, после ги постави с презрителен вид обратно на полицата. Доста дълго разглежда дестилационната апаратура в центъра на стаята. Когато забележа върху масата бележника с изчисленията, измъкна от джоба си стар плик и си взе някакви бележки.

В стаята с електронната апаратура той се обърна, за да погледне през отворената врата в химическата лаборатория.

— Защо изобщо са необходими на човек две такива лаборатории едновременно?

Той огледа помещението много по-грижливо от всичките си предшественици, включително и от Мартин Негъл. Бърк предполагаше, че Март и мнозина други пак ще се върнат тук, но Дикстра от първия път разглеждаше всичко едва ли не под микроскоп. Претършува механичната работилница.

— Добре обзаведена — измърмори той. — Има всичко необходимо за човек, който обича да работи.

Но стаята с изчислителните машини му направи несравнимо по-голямо впечатление. Внимателно разгледа машините и схемите, отвори чекмеджетата на всички маси и прерови всички търкалящи се в тях хартийки.

Обърна се към Бърк с почервенияло лице.

— Абсурд, дивотия! Тук на всяка цена би трябвало да има графики, записки или поне някакви следи от сметките, които е правил този човек. Машините не стоят тук за украшение, явно са се ползвали от тях. Някой е отмъкнал от тази стая материалите с изчисленията!

— Точно в такъв вид я намерихме — каза Бърк. — За нас това е също така необяснимо, както и за вас.

— Не вярвам! — отсече Дикстра.

С особен интерес Бърк очакваше да види как ученият ще възприеме библиотеката. Той предостави на Дикстра възможността сам да преглежда тази странна, екзотична колекция от солидни томове.

Отначало Дикстра се държеше като внезапно попаднал в клетка звяр. Той отскочи от рафтовете с мистична литература, хвърли поглед на раздела астрология, оттам бързо мина към книгите по митология и се насочи към посветения на индийската философия раздел.

— Какво е това? — изрева той прегракнало. — Шега?

Пълната му фигура сякаш се наду от възмущение.

— Другата стая сигурно ще ви заинтересува още повече — каза Бърк.

Дикстра почти бегом се хвърли към съседната стая, сякаш се спасяваше от дяволите, с които беше се сблъскал очи в очи. Но когато видя заглавията на намиращите се в нея книги, той въздъхна облекчено и забележимо се успокои. Беше между приятели. Сне с благоговение от полицата оръфания екземпляр от книгата на Вейл „Пространство. Време. Материя“ и сборника статии по теория на относителността.

— Не е възможно — промърмори той, — Данинг да е притежавал и двете библиотеки и да е разбирал книгите, намиращи се в едната и в другата.

— Той ги е разбрал и победи земното привличане — отговори Бърк. — И е направил това тук, в тази къща. Това е последният от ключовете към тайната му.

Дикстра внимателно постави книгите на полицата.

— На мен не ми харесва.

Той погледна към съседната стая с такъв израз, сякаш там имаше нещо ужасно.

— Тук нещо не е в ред — прошепна той. — Антигравитация? Чувал ли е някой нещо такова? И как са могли да я открият на такова място?

* * *

След обяд учените отново се събраха на съвещание. Решиха, че ще се заемат с проблемата.

Военните ведомства обещаха пълна подкрепа. Изследователският център щеше да се намира в Управлението за национални изследвания. Беше решено в случай на необходимост да се създадат и филиали.

Никой не знаеше как да подходи към решаването на проблемата. Повечето учени препрочитаха трудовете по теория на относителността и гледаха таваните на кабинетите си. На съвещанието те решиха да работят и поотделно, и заедно — в зависимост от обстоятелствата, а сега засега да провеждат всеки ден семинари с цел да направят опит да се насочват един друг към полезни мисли.

Март беше избран за председател на семинара. Той беше по-млад от колегите си както по възраст, така и по стаж и се чувствуваше доста неудобно в тази роля. Но значителните му изследвания в областта на електромагнитните полета го правеха най-подходящ за ръководител на свързаната с проекта работа.

Март избра няколко книги от библиотеката на Данинг и ги взе в кабинета си. Той седна до отрупаната с фолианти по астрология, спиритизъм, митология, левитация и астрономия писалищна маса. Нямаше конкретна цел, искаше просто да се зарови в атмосферата, в която е работил Данинг. Данинг беше постигнал целта. Трябваше да се намери пътят, по който е вървял той, независимо от това, през какво е минавал този път.

Някои от книгите бяха непоносимо скучни, по-голямата част се оказаха чиста глупост. Обаче някои факти заинтригуваха Март.

Антигравитацията...

Закон на природата ли е тя, или чудо? Намерил ли е Данинг обединяващата тези две категории връзка? Или е бил магьосник, чието изкуство не може да се научи?

Март затвори книгите. Измъкна от чекмеджето бележник и започна трескаво да записва основните уравнения на Айнщайн.

* * *

В края на първата седмица практически нямаше за какво да се докладва. Така поне смяташе Март. Но Кейз изглеждаше напълно доволен, а Бърк отбеляза, че могат да се поздравят с постигнат прогрес. Можеше да се помисли, че с решението си да пристъпят към работа върху проекта те вече са направили голяма крачка напред.

„А може би това наистина е голяма крачка?“ — помисли Март. Не беше лесно да се председателствува семинарът. В такива събрания на учени винаги се появява някой самозван инструктор, който се опитва отново да втълпи на колегите си всички основи на науката. Този път положението се усложняваше от обстоятелството, че такъв инструктор беше професор Дикстра, който се отнасяше към цялата история с демонстративна враждебност.

— Аз постигнах целта, към която се стремях, джентълмени — каза той. — Мога да докажа, че апаратът, на който уж е летял Данинг, е невъзможен без нарушаване на открития от Айнщайн принцип на еквивалентността. Ако признаем правилността на този принцип, а тя е несъмнена, то от първото уравнение е лесно да се види, че...

Март разсеяно гледаше нахвърляните от Дикстра уравнения. Уравненията не пораждаха съмнение. И въпреки това Дикстра не беше прав. Едва ли можеше да се формулира грешката му. Може би тя се състоеше в настроението, за което говореше Кейз, в чувството, което пронизва човека от главата до петите. Той добре знаеше какво е настроението на Дикстра. Дикстра смяташе, че те вършат глупост, като се занимават с този проект, и участвуваше в работата само защото смяташе за свой свещен дълг да им докаже това. Настроението му действуваше върху участниците на семинара като хилядотонна хладилна инсталация, работеща с пълна мощност.

Март чувствуваше, че Дикстра спъва работата на цялата група. Но останалите все пак вървяха в друга посока. Всички те признаваха достоверността на постиженията на Данинг. В края на краищата, и това е някакъв успех — реши той.

Стори му се, че около формулите на дъската танцуват мъгляви астрологически знаци. Дикстра млъкна и Март стана.

— Тъй като вие твърде убедително изложихте своите тезиси, докторе — каза той, — и тъй като ние всички сме убедени в истинността на постиженията на Данинг, единственият извод, който можем да направим, се състои в това, че основната ви предпоставка е погрешна. Бих казал, че вие изтъкнахте блестящи доводи, които ни карат да се съмняваме в правилността на принципа на еквивалентността.

Дикстра за момент замръзна, сякаш не вярваше на ушите си. Обърна се нерешително, като че ли не знаеше какво да прави — да остави ли без внимание изказването на Март или да му отговори. Накрая почервения и възмутено се втренчи в Март.

— Драги доктор Негъл, ако в тази стая има човек, който не разбира, че принципът на еквивалентността е неопровержим, аз бих му предложил незабавно да се откаже от работата върху проекта!

Март съдържа усмивката си, искаше му се да довърши спора.

— Не, сериозно, докторе, какво би се случило, ако принципът на еквивалентността се окаже неверен? Защо в източната литература има толкова много материали за левитацията? Мисля, че Данинг си е задал този въпрос и е намерил някакъв разумен отговор. Ако постулатът на еквивалентността е несъвместим с този отговор, то струва си да преразгледаме този постулат. Ясно е, че ако искаме да повторим постиженията на Данинг, ние трябва внимателно да се вгледаме във всички съществуващи постулати, които имат някакво отношение към гравитацията.

Дикстра се отказа от обсъждането на тези несвързани, според него, доводи. Той величествено посочи с ръка уравненията на дъската и се върна на мястото си.

Неочаквано поиска думата Дженингс, тънък, сух физик от Калифорнийския технологически институт.

— Напълно съм съгласен с доктор Негъл — каза той. — През тази седмица с мен се случи нещо. Виждам, че същото е станало с

много от нас. Към четиридесетата си година средният физик, занимаващ се с изследователска работа, изглежда придобива способността да отклонява интуитивно всичко, което не съвпада с известните му закони на естествознанието. После ставаме ръководители на факултети, а по-младите продължават изследванията, използват информацията, на която нашето поколение не е обръщало внимание, и правят откритията, които ние сме отминали.

Ние сякаш издигаме в умовете си бентове, или ако искате — шлюзове, през които тече цялата маса от сведения за физическата вселена. И когато станем достатъчно стари и мъдри, ние затваряме вратите на шлюзовете толкова плътно, че вече нищо ново не може да попадне в мозъка ни. Вкопчваме се в онова, което сме научили на младини, и не забелязваме как ставаме тесногръди.

Събитията от миналата седмица разтърсиха моите, така да се каже, умствени шлюзове до самите им основи. Аз отново съм в състояние да възприемам и да трупам данни, с които не съм се сблъсквал по-рано. Струва ми се, че доктор Негъл е прав. Ние трябва да преоценим всичко, което сме знаели досега за силата на притеглянето.

Семинарът се превърна в бурна дискусия. Като че ли в душата на всеки един се беше събрал някакъв гняв, някаква особена неясна ярост срещу цялата физическа вселена за това, че в отговор на прекия въпрос им е изиграла такъв номер.

След приключването на семинара Март се отби в кабинета на Бъркли.

— Здравей, Бърк! — каза той.

— Здравей! Как върви работата? Вече два дена се каня да мина към вас. Засега не се вижда някой да се е прехвърлил в работилниците. Изглежда още се намирате на стадия на теоретичните проучвания.

— Още не сме стигнали до там — промърмори Март. — Но има един въпрос, по-важен от антигравитацията. Как се отнасяте към идеята да идем за няколко дни на риба?

* * *

За пръв път Март и Бърк бяха ходили заедно на риба след свършването на първи курс. Те загубиха сума време от учебната година и цялата си лятна ваканция, за да се ориентират в сложните проблеми на вселената и накрая стигнаха до съвсем противоположни изводи.

Към края на лятото Март вече беше затвърдил мисълта си, че ако човек може да направи нещо добро и полезно в преобразяването на света в съответствие с мечтите си, той е здравомислещ и щастлив.

А Бърк считаше, че животът на човека е ограничен от тънката обвивка на собствената му кожа.

Сега възгледите им бяха значително по-близки.

Март мислеше за това, когато пътуваха през нощта. Припомни го на Бърк.

— Ако светът беше такъв, какъвто го виждат първокурсниците, всичките ни грижи и неприятности щяха да изчезнат — каза Бърк. — Тогава е може би единственият период в целия живот на човека, когато той е убеден в правилността само на една единствена гледна точка.

— Не зная. Има и такива като Дикстра. Той не е променял убежденията си, откакто е станал студент. Ще пукне, но ще докаже, че Данинг не е открил антигравитацията. Той знае, че такова нещо не може да се открие.

— А какво мислят останалите?

— През тази седмица с тях станаха някои метаморфози. Те се промениха. Вече стигнахме стадия, в който може да се направи нещо.

Гората беше влажна от роса. В падините, по които се спускаха към реката, още се криеше предутринен хлад. Тук все още лежеше сянката на планините и царуваше тишина. Нарушаваше я само пеенето на птиците, които не бяха напуснали този полутъмен свят заради розовите върхове на хълмовете.

Март веднага разбра, че точно това му е липсвало. Той дръпна ботушите си нагоре и изпробва гъвкавостта на новия си прът от фибърглас.

— Сигурно съм старомоден — каза той. — Старите прътове ми харесват повече.

— Аз още използвам старата си въдица — каза Бърк. — Между другото, тя е същата, която носих онова лято, когато бяхме заедно.

Влязоха в реката малко по-горе от тихия вир. Мястото беше малко за двама и Март тръгна нагоре по течението.

— Наскоро някакъв човек публикува статия — каза той, — в която твърдеше, че в рекичка като тази за хващането на една риба отиват средно два часа и деветнадесет минути. Все пак, ние сме имали и по-добри резултати.

Рибата кълвеше. До обяд Март улови шест, а Бърк — седем едри пъстърви.

— Ще напиша на оня специалист по риболова писмо — каза Март. — А твоето семейство цяла седмица ще се храни с пъстърва.

След обяда те седнаха на брега, облежнати на едно дърво, и се загледаха в течащия край тях поток, без да мислят за нищо.

— Започнали ли сте изобщо работата над проекта? — прекъсна мълчанието Бърк.

Март му разказа за последния семинар.

— Може би Дикстра е абсолютно прав. Математичните му изводи изглеждат убедителни. Но аз напълно сериозно предложих да се преразгледа принципът на еквивалентността или поне неговата съвременна формулировка.

— Ти си запознат с това повече от мен — каза Бърк. — Каква е същността на този принцип?

— Той е формулиран от Айнщайн в един от първите му трудове, през 1907 година, струва ми се. Принципът твърди, че инерциалните сили са еквивалентни на силите на тежестта. С други думи, в ускорително движеща се система човек изпитва действие на сили, което по нищо не се различава от действието на силата на тежестта. Той би могъл да се движи и работи и би притежавал същото тегло, каквото би имал, ако изпитваше гравитационното привличане от някоя голяма маса.

От друга страна човек, намиращ се в свободно падащ асансьор, не може да забележи действието на земното притегляне вътре в асансьора. Ако се качи на кантар, ще види, че не тежи нищо. Течностите няма да се изливат от чашите. Според принципа на еквивалентността никакъв физически експеримент не може да открие земното привличане в каквато и да е система, движеща се свободно в гравитационното поле. Ние бяхме съгласни с този принцип в продължение на много време.

Този принцип е потвърден от солидни и добре аргументирани математически доводи. Обаче ние все още не сме използвали всички

възможни опитни методи за откриване на гравитационно поле при такива условия, и ще бъде глупаво да се изключи тази възможност.

Дикстра беше съвсем прав, когато посредством своите строго научни разсъждения доказва, че механизъм като апарата на Данинг изисква отричане от принципа на еквивалентността. Но твърде е възможно принципът на еквивалентността да не отразява достатъчно точно действителността. Ако това е така, ние имаме добър изходен пункт. Каква ще бъде следващата крачка, засега не знам.

Водата се въртеше и разбиваше около един камък, който стърчеше над повърхността на потока. Бърк хвърли в реката шепата пръчици, които разсеяно чупеше. Те бързо заплуваха и се насочиха към центъра на водовъртежа между камъка и брега.

— Може да се помисли — каза той, — че тези пръчици се сближават вследствие на взаимното си притегляне.

— Тук работата не е в привличането между тях — замислено каза Март. — Това е предизвикано от силите, които ги теглят и тласкат. Може би гравитацията е тласък и тяга. Но кое тласка? Кое тегли? Да го вземат дяволите този Данинг, той е знаел! Мъчи се да си представя нещо, което тече през пространството. Но това не може да бъде тримерно течение, като реката.

Той стана и бавно извади цигарата от устата си.

— Това не може да бъде... Но може да има течение... — Той внезапно тръгна към къщата. — Бърк, надявам се, че ще ме извиниш. Трябва да пресметна някои неща.

Върхът на цигарата на Бърк светна с червено огънче.

— Не се грижи за мене — каза психологът.

Бърк не разбра кога Март е легнал да спи. На сутринта го завари в същото състояние на трескава работа. Изглеждаше, че Март изобщо не си е лягал.

* * *

След като се завърна в града, Март веднага се затвори в кабинета си, без да се обажда на никого. Там продължи започнатата през миналата нощ работа. Обаче първоначалният му ентусиазъм малко спадна. За да докара работата до стадий, в който може да я покаже на

колегите, му трябваха най-малко два-три дни. Едно от първоначалните изчисления се оказа погрешно. Наложих му се отново да направи няколко страници сметки, за да оправи работата.

Към три часа през нощта някой почука на вратата. Март ядосано вдигна глава и видя влизащия в кабинета Дикстра.

— Трябва да обсъдя с вас нещо изключително важно, свързано с проекта — започна Дикстра. Той поверително се наведе напред с присвити зад тежките кукумявски рамки очи. — Знаете ли — каза той, — че целият този проект е мошеничество?

— Мошеничество? Какво искате да кажете?

— Разгледах грижливо така наречената къща на Данинг. На последния семинар ви доказах, че принципът на еквивалентността не допуска възможността да се създаде апарат като този, който уж е създал Данинг. Сега мога да ви уверя, че изобщо не е имало никакъв Данинг! Ние сме жертва на подла измама!

Той удари с длан по масата и победоносно се отпусна в креслото.

— Не разбирам — измърмори Март.

— Сега ще разберете. Разгледайте лабораторията в онази къща. В нея липсва всякаква последователност. Проучете полиците с химикали. Запитайте се какъв химически експеримент може да се направи с такава пъстра колекция от материали. В секцията по електроника има мешаница като в работилница за поправка на телевизори. Електронните сметачни машини никога не се били използвани в стаята, в която се намират сега. А библиотеката? Съвсем ясно е какво представлява това гнездо на интелектуални плъхове! Доктор Негъл, по някакви неясни причини ние сме станали жертва на подла мистификация!

Март дори не стана, когато Дикстра изхвърча от кабинета. Това посещение го разтревожи. Обвиненията бяха абсурдни, но все пак поставяха под съмнение основата на работата му. Ако той се усъмни във факта, че апаратът на Данинг е действувал, пак може да го обхване предишното му убеждение, че антигравитацията е глупост. Младият учен отново се нахвърли с трескава енергия върху своите листчета със сметки. В края на работния ден, когато повечето от колегите му вече напускаха Управлението, той позвъни на Дженингс. Той беше способен математик и можеше по-добре от всеки друг да доведе изчисленията докрай. Март не беше стигнал толкова далече, колкото

му се искаше, но му беше нужно да знае наистина ли е намерил изход от задънената улица.

— Можете ли да се отбиете за минутка при мен? — каза той. — Искам да ви покажа нещо.

Дженингс се появи след няколко минути.

Март бутна към него сложените върху масата листове с изчисления.

— Принципът на еквивалентността вече не съществува. Аз съм уверен в това. Пресметнах възможното поле на движение в изкривеното пространство. Получава се нещо осмомерно, но в него има смисъл.

Веждите на Дженингс се вдигнаха нагоре.

— Добре. Естествено, вие разбирате, че не ми е лесно да се примиря с отричането на принципа на еквивалентността. Той съществува вече четиридесет и пет години.

— Ще намерим нещо друго вместо него.

— Имате ли втори екземпляр от тези сметки?

Март вдигна рамене.

— Мога да ги направя отново.

— Аз ще ги пазя. — Дженингс постави листовите във вътрешния си джоб. — Но да приемем, че сте доказали възможността за такова течение. Какво ще даде това? Имате ли някаква идея?

— Да — каза Март. — Вчера наблюдавах един водовъртеж. Виждали ли сте някога какво става с треските, когато ги хвърлиш във водовъртежа? Те се приближават една към друга. Това е привличане.

Дженингс се намръщи.

— Почакайте, Март...

Март се засмя.

— Разберете ме правилно. Помислете за това течение. Не знам какви свойства може да има то. Естествено, то ще се движи през четиримерното пространство. Но когато доведем изчисленията до край, ние ще изработим формулата на вихъра на този поток, когато той протича през материалната субстанция.

Да допуснем, че съществува такъв вихър. Появяват се водовъртежи. Това е груба аналогия. Трудно е да си представиш всичко това на ум. Необходим е математичен модел. Може би вихърът е

насочен така, че намалява разстоянието между предизвикалите вихъра маси. Според вас може ли да има някакъв смисъл в това?

Дженингс седеше неподвижно. После се усмихна и сложи ръце върху масата.

— Може. Вихърът на осеммерен поток е доста сложно нещо. Но ако всичко се окаже вярно, какво излиза?

— Тогава ще построим апарат, който насочва материята по токовите линии на този поток, така че да не се появяват вихри.

Дженингс се облегна назад.

— Боже мой, вие сте обмислили всичко! Чакайте, но това просто неутрализира силата на привличането. А какво става с антигравитацията?

Март вдигна рамене.

— Ще намерим начин за въвеждане на вектор на противоположен вихър.

— Точно така!

Март се засмя и го изпрати до вратата.

— Да, аз знам как звучи всичко това, но — вярвайте — не се шегувам. Ако наистина получим формулата на гравитационния поток, останалото не е много трудно.

Лицето на Дженингс стана сериозно.

— Аз не се смея, Март — каза той. — Във всеки случай, не на вас. Ако намерим решението на цялата тази проблема, тя ще изглежда именно така. Работата е другаде. Постулатите, в които вярвахме досега, дотолкова изключваха всякакви такива мисли, че само преди няколко дни днешният ни разговор би бил немислим.

* * *

Същия ден Март разказа за изчисленията си на семинара. Единодушно беше решено да се направи опит за претворяването на идеите му в метал, електронни и електромагнитни полета.

Решителна роля в окончателното теоретично обосноваване на идеите на Март изигра Дженингс. След три дни, без да почука на вратата, той се втурна в кабинета на Март и хвърли на масата няколко листа.

— Вие бяхте прав, Март! Във вашето поле наистина се появява вихър при присъствието на материална субстанция! Вече сме на път да създадем апарата на Данинг!

Но Март преживя тежко разочарование. Цялата група работи трескаво тридесет и шест часа подред, за да доведе теоретичната работа над проекта докрай. Накрая се разбра, че може да се построи антигравитационна машина. Но по размери тя щеше да се равнява на стотонен циклотрон.

Март съобщи това на Кейз.

— Това не прилича много на раницата, с която е летял Данинг — каза той. — Какво ще кажете — да търсим ли пътища за намаляване на размерите ѝ или да представим проектите в сегашния им вид?

Кейз погледна приготвените от Март изчисления.

— Не е точно това, на което разчитахме, но смятам, че трябва да я строите. Сега главната задача е да се създаде действаща антигравитационна машина. Ще я усъвършенствувате после. Работилниците са на ваше разположение. Колко време ще ви трябва?

— Зависи от това, колко хора и машини ще ни дадете. При денонощна работа сигурно ще можем да направим един образец след около три седмици.

— Съгласен съм — каза Кейз. — Започвайте.

* * *

Едва след един месец в най-големия цех се състоя демонстрацията на антигравитационната машина. Достъп до изпитанието имаха само участниците в първото съвещание и няколкото техника, които бяха помагали при монтажа на огромния апарат. След трескавите съвещания през последната седмица самата демонстрация на машината изглеждаше някак твърде обикновена. Март се приближи до таблото за управление, което изглеждаше миниатюрно в огромния цех. Той включи прекъсвачите и завъртя бавно няколко ръчки.

Огромният масивен диск, който лежеше на пода в центъра на цеха, мръдна незабележимо и започна да се издига. Той увисна във въздуха на височина един метър без всякаква видима опора. Дискът

имаше диаметър девет метра и дебелина деветдесет сантиметра. За огромното му тегло можеше да се съди по дългата пукнатина в бетонния под на мястото, където лежеше дискът преди началото на изпитанието.

Доктор Кейз докосна повърхността на масивния диск, после го натисна с цялата си тежест.

Март се усмихна и поклати отрицателно глава.

— Ще го мръднете, само ако натискате достатъчно дълго и достатъчно силно. Инерцията му е колкото на малък линеен кораб. Както ви казах, тази машина почти не прилича на апарата на Данинг. Но ние продължаваме работата.

— Това е грандиозно постижение — каза Кейз. — Поздравявам всички участници!

Март отново отиде при командното табло и бавно спусна металния диск на пода. Изключи тока.

— Трябва да се съберем в съвещателната зала — каза Кейз. — Там ще ви бъдат съобщени някои допълнителни данни.

По пътя Март догони Бърк и тръгна с него.

— Какво има пак? — попита той. — Да не би да се канят да ни връчат тенекиени медали?

— Сега ще разберем — каза Бърк.

Отново се намериха в същата зала и заеха почти същите места, на които седяха в оня паметен ден преди няколко седмици. Кейз застана на обичайното си място отпред.

— На вас, джентълмени, няма защо да ви обяснявам какво означава това постижение за нашата страна и за цялото човечество. Антигравитацията ще направи революция във военния и гражданския транспорт на целия свят и в бъдеще ще ни изведе към звездите. А сега бих искал да ви представя един човек.

Той отиде до вратата на съседната стая и направи знак с ръка. Влезе някакъв човек. Кейз се отдръпна встрани.

От седналите в залата се изтръгна въздишка на изумление. Пред тях стоеше Леон Данинг.

Той огледа залата с малко лукава усмивка.

— Виждам, че ме познахте, джентълмени. Надявам се, че никой няма да ми се сърди или да ме смята за човек с лош характер, както

бяха ме представили. Така беше нужно по сценарий. Неприятен млад нахал — мисля, че така ме наричаха.

Дженингс скочи.

— Какво значи това, доктор Кейз? Мисля, че имаме право да поискаме обяснение.

— Точно така, доктор Дженингс. И ще го получите. — Кейз застана на мястото на Данинг, който седна на едно кресло.

— Нашият приятел доктор Дикстра — след всичко преживяно той получи нервен шок и сега почива под наблюдението на лекари — беше прав в много отношения. Първоначалната информация, която ви представихме в началото на работата над този проект, беше измислена.

Вълна от викове на учудване и протест се понесе из залата. Кейз вдигна ръка.

— Един момент! Изслушайте ме докрай. Аз казах, че първоначалната информация беше измама. Изобретателят на антигравитационния апарат Леон Данинг никога не е съществувал. Ние разигравахме представление. Филмът е фалшифициран. Антигравитация нямаше. Затова пък днес имаме антигравитационна машина. Тогава в какво се състои измамата? Хайде да помислим.

Той млъкна за минута, погледна внимателно в очите всеки от седящите в залата и се дръпна встрани.

— Нашият главен психолог, доктор Кенет Бъркли ще ви разкаже останалото.

Бърк стана и с вида на човек, който се подчинява на необходимостта, без всякакво желание се приближи до Кейз.

— Ако някой от вас се е разсърдил — каза той, — трябва да се сърди на мен. Този проект се появи в резултат на едно мое предложение.

Обаче не мислете, че ви се извинявам. Аз възразявам срещу такива обидни термини като измама или мошеничество — струва ми се, така наричаше проекта доктор Дикстра. Можем ли да наречем този проект измама, след като той доведе до откритие, чиито потенциални възможности още дори не можем да разберем?

— Но защо, доктор Бъркли, защо? — избухна Дженингс. — Защо са тези фокуси, тези измислици? Ние не сме ученици, за да ни привличате към работа с помощта на някакви примамки!

— Отговорете ми тогава на един въпрос — каза Бърк. — Как бихте се отнесли към едно писмо на доктор Кейз, в което той ви кани да вземете участие в създаването на антигравитационна машина? Колко от вас биха останали в своите скривалища на здравия смисъл, в университетите, където на фантазьорите не се разрешава да пилеят народната пара така, както в правителствените учреждения?

Ние сме щастливи, че в проекта взе участие само един човек като доктор Дикстра. Той не поиска да повярва в предоставените му данни и си постави за цел да докаже, че антигравитацията е невъзможна. Много от вас биха пристигнали със същата цел, ако нашият малък спектакъл не ви беше подтикнал към търсенето на разгадката.

Само тези от вас, които възприеха предложената от нас предварителна информация, успяха да се откажат от готовите си представи за антигравитацията и да направят това, което доскоро се смяташе за невъзможно.

В основата си това беше експеримент не в областта на физиката, а в областта на психологията. Можехме да изберем някоя друга проблема, не непременно антигравитацията. И мога предварително да ви кажа, че резултатът щеше да бъде същият. Наблюдавал съм много учени, когато работят в лабораториите и библиотеките. Изучавах психологията на техния подход към работата. Вътрешното решение относно това, дали може да се намери отговор на проблемата, обикновено се взема, преди да започне търсенето на отговора. В много случаи, както това пролича от случая с доктор Дикстра, интересът към проблемата се свежда само до доказване на това вътрешно решение. Моля да ми простите, задето ви използвах като опитни мишки. Но аз смея да твърдя, че съм ви дал много по-ефикасна методика от тази, която сте използвали досега. Методика на увереност в това, че може да се намери отговор на всеки въпрос. И в такъв смисъл изобщо нямаше никаква измама. Просто ви показахме един ефикасен метод на научна работа.

Само за няколко седмици вие успяхте да решите една проблема, която изглеждаше невъзможна. А колко други нерешени научни проблеми чакат този нов подход?

На съвещанието имаше много други изказвания. Някои от тях бяха ужасно заплетени. Голяма част от учените изобщо не разбраха обясненията на Бърк.

Доста време ще потрябва, за да се разберат напълно думите на Бърк — помисли си Март. В него още тлееха искрици гняв, и той мъчно щеше да ги угаси. Но му стана смешно: все пак Бърк много хитро беше запланувал този експеримент.

Веднага след като останаха сами, Бърк хвана Март под ръка.

— Едва не забравих да ви поканя на вечеря.

— Надявам се, че този път няма да бъда жертва на измама — каза Март.

След вечерята двамата излязоха във вътрешния двор, с помощта на който Бърк се опитваше да придаде на своето градско жилище вид на извънградско имение. Те седяха на градинската пейка и съзерцаваха издигащата се над телевизионната антена на съседната къща луна.

— Искам да знам останалото — заяви Март. — Онова, което другите се канят да изтискат от вас утре. Искам да го зная пръв.

Няколко минути Бърк мълча. Запали лулата си, почака да се захване добре огънят и чак тогава заговори:

— Когато говореше за умствените шлюзове, Дженингс каза почти всичко. То се свежда до въпроса, който ми зададохте в планината: в какво се състои процесът на мисленето, откъде идват оригиналните мисли?

Вземете за пример сложните уравнения на гравитационния поток в изкривеното пространство, които вие изведохте за няколко дни. Защо не сте направили това преди десет години? И защо го направихте вие, Мартин Негъл, а не някой друг?

Нали ви е известна теорията за предаването на информацията? Всяка информация може да се запише с помощта на съставен от импулси код. Например една сложна фотография може да се закодира във вид на тонови точки. Може да се използва код от точки и тирета, могат да се използват интервалите между импулсите, може да се използва амплитудата на импулсите — с една дума, хиляди различни начини и комбинации. Но всяка информация може да се изрази като определена последователност от импулси. Една от тези последователности ще гласи: „Във вселената всяко тяло привлича другите тела“, друга: „Тайната на безсмъртието се състои в...“ а трета: „Гравитацията е резултат от въздействието... И тя може да бъде неутрализирана посредством...“

Всеки отговор на всеки въпрос може да бъде изразен във вид на определена последователност на импулси, в която връзката между отделните импулси е закодираното изложение на информацията.

Но, съгласно определението, чистият шум е хаотично натрупване на импулси. Той съдържа импулси във всички възможни съчетания и връзки. Следователно, всяко носещо информация съобщение спада към особен подклас на класа „шум“. Чистият шум включва в себе си всички възможни съобщения, цялата възможна информация. Оттук следва изводът: в чистия шум или, което е същото, в чистата вероятност е скрито цялото знание. Но това не е просто упражнение в схоластична логика. Това е признаване на положението, че всичко може да се узнае, всичко може да се постигне.

Март стана и пусна гъст облак цигарен дим.

— Чакайте! — извика той. — Все пак тази теория трябва да има някакви граници!

— Защо? Да не би логиката на разсъжденията ми за шума и информацията да е невярна?

— Не зная, дявол да го вземе! Звучи добре. Разбира се, тя е вярна, но какво отношение има към умствената дейност на човека и към проекта?

— От формална гледна точка аз не мога да отговоря на този въпрос. Поне засега. Но от физиологична гледна точка на мен ми се струва, че в ума на човека трябва да има някакъв механизъм, който работи като генератор на чист шум, като източник на безпорядъчни импулси, в който се крие цялото знание.

Някъде наблизо трябва да има друг механизъм, който филтрира този безпорядъчен шум или насочва неговото генериране така, че през този филтър да проникват само носещите смислово значение съобщения. Значи, този филтър може да се регулира, за да отсява всичко, което ние определяме като шум.

Постепенно ние стареем и докато се учим в училища и получаваме образование, в нашите филтри започват да се появяват ограничителни нива, които пропускат само нищожна част от сведенията, получавани от външния свят и въображението.

От този етап нататък фактите на заобикалящия ни свят се отхвърлят, ако не подхождат на установените нива. Творческото

въображение се стеснява. Това се извършва от филтъра автоматично, веднага след като си поставим ограничителите.

— И вашият проект — каза Март, — всички материали за вавилонската мистика, астрологията и другите дивотии...

— Цялата схема беше пресметната така, че да предизвика колкото може по-голям шум в умовете — отговори Бърк. — Ние не знаехме как да се построи антигравитационна машина и затова ви нарисувахме образа на човек, който я е построил. Направихме този образ колкото може по-хаотичен, за да разклатим вашите шумови филтри. Аз въведох в умовете ви универсалния шум по проблемата за антигравитацията и крайния извод, че тя вече е открита.

Всеки от вас предварително беше настроил филтрите си към отклоняване на идеята за антигравитацията. С една дума, това е глупост! Безсмислено е да се търси. Трябва да се работи над нещо полезно. Затова именно предложих на Кейз да събере група най-видни учени и да им внуши факта, че това не е безнадеждна приумица, а напълно осъществима цел. Дадохме ви да чуете универсалния шум, разклатихме умствените ви филтри и в резултат на вашето творчество се появи отговорът. Методът действа. Струва ми се, той ще действа винаги. Нужно е само едно: да бъде освободен човек от излишния товар на предразсъдъците, от вкаменилия се боклук в главата му, да се измени произволната настройка на неговите умствени филтри и тогава той ще успее да намери отговора на всяка проблема.

Март погледна луната, която осветяваше небето със сребриста светлина. Бърк улови посоката на погледа му.

— Ще полети към звездите, ако поиска.

Март поклати глава.

— Вие и Данинг. Вие ни накарахте да създадем антигравитацията. И това вече става съвсем проста работа! Разбира се, ние бихме могли да отидем на планетите, може би дори да излетим извън границите на слънчевата система. Но аз мисля, че ще остана тук и ще работя с вас. Една или две жалки планети — какво струва това в края на краищата! Но ако се научим да използваме максималното ниво на шума в човешкия ум, ще покорим цялата вселена!

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
10,11-12/1965 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.